

CIRCUS BOMBARIE

Tragikomedie in vier bedrijven

door

ANTOON HOL

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **CIRCUS BOMBARIE** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ANTOON HOL** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

© 2024 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, generale repetities met publiek, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **8** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,

E-mail: rechten@toneelfonds.be. Telefoon (03)3.66.44.00,

Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONEN:

Ernst van Toor - clown Rico

Claudette Servante - jongleur - Française

Hannie Havermans - vriendin van de directeur

Karl Holzenbein - dompteur - Duitser

Sarah Cohen - poedels - joodse achtergrond

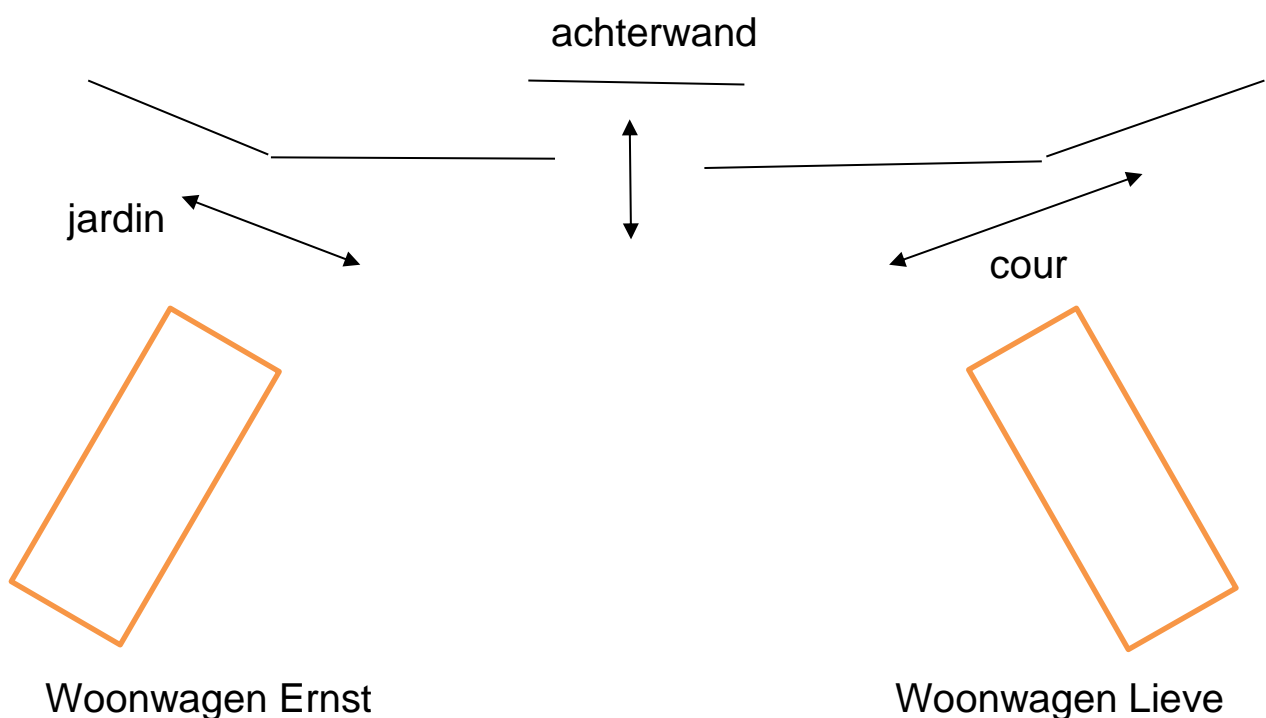
Lieve Mertens - koorddanseres - Belgische

Gerard Kuipers - sterke man

Mario Adriatico - acrobaat - Italiaan

DECOR CIRCUS:

Achterwand bestaat uit het doek van een circustent.

EERSTE BEDRIJF

We schrijven begin november 1939. De circustent is opgezet (achterwand met doorgang de tent in) en aan de zijkanten staan de woonwagens. Voor een van de woonwagens zien we de Belgische Lieve Mertens met een fles drank in de hand. Op de grond heeft ze een koord gelegd waar ze licht aangeschoten, met een paraplu o.i.d. in de hand, over op en neer loopt. Na enige tellen komt Mario, de nuchtere Italiaanse acrobaat uit de tent (achterwand). Lieve spreekt met Vlaams accent en Mario met een Italiaans accent)

MARIO: Ciao, bella donna. Wat zie jij er weer fantastico uit.

LIEVE: Als ik niet in de spiegel gekeken had, zou ik je graag geloven, Mario.

MARIO: Jij aan het oefenen zijn voor je evenwicht?

LIEVE: Ach, de dagelijkse routine. Bij ons in Vlaanderen zeggen ze dat oefening kunst baart.

MARIO: Bij ons in bella Italia wij zeggen oefening kan ook morgen nog.

LIEVE: Ja, domani, domani. Jij hebt makkelijk praten. Als jij als acrobaat een fout maakt dan sta je gewoon weer op maar als ik van het koord val dan sta ik nooit meer op.

MARIO: Waarom moet dat cordone ook zo hoog gespannen worden?

LIEVE: Omdat de mensen sensatie willen. Ze komen naar het circus om zich te verbazen, om te lachen en voor de spanning.

MARIO: Ikke blij zijn dat Mario alleen maar salto's en wat flikflakken hoef te maken.

LIEVE: En een spaghetti.

MARIO: Spaghetti? Wat jij bedoelen, donna?

LIEVE: Ik bedoel een spagaat. Maar ik vond spaghetti wel grappig klinken omdat jij een Italiaan bent.

MARIO: O zo. Belgische meisjes ook altijd vol grapjes zitten. En vol drank ook als ik het zo bekijk.

LIEVE: Belgische meisjes gewoon veel dorst hebben.

MARIO: Jij niet te veel drinken anders jij geen evenwicht hebben en

jij van cordone vallen. En dat erg jammer zijn voor zo'n bella donna.

LIEVE: Geen zorgen. Ik ben op een koord de baarmoeder uitgekropen.

MARIO: Waar wij nu zijn? Ik altijd vergeten de naam van de stad. Wij ook te veel verhuizen. Drie dagen en dan weer verder naar andere stad en dan weer verder en dan weer andere stad.

LIEVE: We zijn in Dordrecht.

MARIO: Mario hopen mensen uit Dordrecht van circus houden. Wij niet veel kaartjes meer verkopen. Wij kunstjes doen voor halve tent.

LIEVE: De mensen zijn bang voor oorlog. De Duitsers hebben Polen ingenomen en er dreigt oorlog met Frankrijk en Engeland en in Spanje en Italië zijn de fascisten ook aan de macht.

MARIO: De oorlog, si si, la guerra. Mario niet begrijpen waarom mensen oorlog maken. Waarom mensen niet meer met amore bezig zijn?

LIEVE: *(zuchtend)* Ach, Mario, amore, de liefde. Wat klinkt dat in het Italiaans toch mooi.

MARIO: In Italia alles mooi zijn. Nou, Lieve, jij verder gaan met oefenen en niet zoveel drinken.

(Mario verlaat het podium links (jardin) via de achterzijde van de woonwagen van Ernst. Daar loopt hij bijna Karl Holzenbein tegen het lijf die juist opkomt. Karl loopt mank en praat met een staccato Duits accent. De twee groeten elkaar niet)

KARL: Zo Lieve, sie haben al vroeg dorst.

LIEVE: Allez, Karl, een mens moet drinken anders ga je dood.

KARL: Maar sie brauchen kein alcohol. Wasser ist gut.

LIEVE: Water smaakt naar niks.

KARL: Toen ich in Afrika was, hadden we drei Tagen kein Wasser. Und toen we Wasser gefunden hatte, waren daar sieben krokodillen. Maar ich kein Angst haben voor die krokodillen. Ich alle krokodillen beim staart gefasst haben und sie so durch die lucht weggegooid haben.

LIEVE: Dat was dapper, Karl.

KARL: In Afrika soll man dapper zijn, Lieve. Voor Leute met Angst is

er kein plaats. Er zijn daar überall wilde Tiere.

LIEVE: Maar daar ben jij niet bang voor. Je werkt met leeuwen en tijgers.

KARL: Ich habe kein Angst voor die Tiere. In de natuur ist es fressen oder gefressen worden.

LIEVE: Nou, ik vind het toch maar eng als ik jou in de kooi bezig zie.

KARL: Ach du, Lieve, dat is nicht nodig. De Lowe weten dat ik de fuhrer ben.

LIEVE: Ja, daar ben je ook een Duitser voor.

KARL: Alles geht um discipline. En daarom sollen sie auch niet zoveel saufen.

LIEVE: Nou de spons erover, Karl. Ik ben nog lang nie pottoe.

KARL: Pottoe?

LIEVE: Dat is Vlaams voor dronken zijn.

KARL: Ach so. Aber als du nog lang zo doorsauft dan word je vanzelf pottoe.

LIEVE: Geen zorgen ik ken mijn grenzen en soms verleg ik ze een beetje maar daar weten jullie Duitsers alles van.

KARL: *(verontwaardigt)* Was soll das bedeuten?

LIEVE: Nou ja, Oostenrijk, Tsjechië, Polen. Wat volgt?

KARL: Ich ben een Deutscher, Lieve maar ik hou niet van Krieg. Ich habe gevochten in de grote Weltkrieg. Dat was schlimmer dan alle wilde Tiere in Afrika.

LIEVE: Ik zeg ook niet dat jij oorlog wil, Karl maar de kranten schrijven over niets anders.

(Uit zijn woonwagen komt Ernst op. Hij heeft een spiegel en grimespullen bij zich. Tijdens de dialoog transformeert hij naar clown Rico)

ERNST: Zo het is weer tijd voor de grote metamorfose. Nu ben ik nog Ernst maar over een paar minuten ben ik Rico.

LIEVE: Je zou er schizofreen van worden.

ERNST: Misschien ben ik dat ook wel, Lieve. Ik sta op als Ernst en ga naar bed als Ernst maar zo gauw ik deze pruik en neus opzet, vergeet ik dat ik Ernst ben en ben ik Rico.

KARL: Ich vergeet niemals dat ich Karl ben.

ERNST: Maar jij bent ook geen clown. Trouwens die leeuwen van jou zouden gek worden als je in zo'n raar pak de kooi in zou lopen.

LIEVE: Maar je hebt een mooi vak, Ernst. Je kunt mensen laten lachen.

ERNST: Mensen lachen niet om de clown, ze lachen om zijn domheid en onhandigheid. Ze lachen als ik struikel en val, ze lachen als ik iets uit mijn handen laat vallen. Hoe meer ik het slachtoffer ben hoe harder ze lachen.

LIEVE: Maar ze lachen wel en zo vergeten ze efkes hun zorgen. En dat ge een onnozele speelt, vinden ze alleen maar mooi. Ze willen nu eenmaal een seut zien.

KARL: Zo is het Ernst. Als ich met mijn Tiere in de kooi sta dan ruik je angst en als Lieve over het koord spaziert zijn die Leute stil. Aber bij jou lachen die Leute.

ERNST: En zo doen we allemaal ons kunstje.

LIEVE: Hoe laat is het?

KARL: Eine halbe Stunde voor de voorstelling.

LIEVE: Dan neem ik nog even rust.

ERNST: Als het maar geen drank is.

(Lieve gaat haar woonwagen in)

ERNST: Nog nieuws uit Duitsland, Karl?

KARL: Mijn familie zegt dat het daar allemaal großartig ist. Ganz Deutschland staat achter Hitler. Es gibt ordnung en de menschen zijn weer stolz.

ERNST: Het bevalt me allemaal niks. Het is landjepik hier en landjepik daar en veel Joodse mensen worden vervolgd.

KARL: Deutschland war nichts, Ernst en nu tellen we wieder mit in Europa.

ERNST: De directie wil dat we in het voorjaar op tournee gaan in het Rijnland.

KARL: Ich habe es gehoord. Dat wordt spaß. Prüm, Bitburg, Cochem, Koblenz, so schön.

ERNST: Niet voor Sarah Rozenboom. Ik hoorde van Sarah dat ze niet meegaat.

KARL: Omdat ze eine Jude ist?

ERNST: Ja, en ook het orkest kan niet mee.

KARL: De familie Weiss? Aber dat zijn toch kein Jude?

ERNST: Zigeuners zijn ook niet welkom in jouw beloofde land, Karl.

KARL: Ach, Scheiße. Zonder orkest kein circus.

ERNST: De directeur wil een ander orkest zoeken.

KARL: Aber de familie Weiss sind die beste. Und ohne Sarah en haar poedels kunnen wir auch nicht.

ERNST: Sarah gaat niet mee naar Duitsland. Haar familie heeft al genoeg te verduren.

KARL: Wir brauchen, Sarah.

ERNST: Vertel haar dat zelf maar want daar komt ze net aan.

(Sarah Cohen komt op)

SARAH: Kijk de grote jongens van het circus zijn al bijna klaar voor de voorstelling.

ERNST: Een clown is nooit klaar voor de voorstelling, Sarah. Het overkomt hem. Iedere avond is anders.

SARAH: Voor jou is geen avond hetzelfde. Als ik met mijn poedeltjes optreed dan moeten we wel alles hetzelfde doen anders weten mijn schatjes niet meer waar ze aan toe zijn. Dat is voor jou toch ook, Karl?

KARL: Wir arbeiten met dieren, Sarah. Een tijger kan niet improviseren.

SARAH: Het zijn anders slimme dieren. Je hebt er overal succes mee.

KARL: Das publiek wil angst.

SARAH: Jij geeft ze angst en Ernst laat ze lachen. Jullie hebben wat te bieden.

ERNST: Dat heb jij ook. Als jij met je poedels bezig bent dan vinden de mensen dat schattig. Jij vertedert het publiek.

KARL: Wir machen toch hetzelfde, Sarah? Bij dich sind het hondjes die kunstjes doen und bij mich zijn het tijgers.

SARAH: Ja, maar als mijn poedels in mijn hand bijten, zeg ik au. Als jouw tijgers in jouw hand bijten dan ben je hem kwijt.

ERNST: Daarom komen de mensen naar het circus. We vermaken ze op alle manieren. Met dieren, met acrobatiek, met spanning,

met angst en terwijl ze naar ons kijken, vergeten ze voor even hun zorgen.

SARAH: Het circus is universeel. In Amerika, in Azië, in Europa, overal willen de mensen vermaakt worden.

KARL: Stimmt. Uber vijf maanden gaan wir nach Deutschland. Aber du Sarah?

SARAH: Zonder mij. Mijn familie van moederskant komt uit Duitsland. Ze zijn gevlucht. Joden zijn er niet welkom, Karl.

KARL: Das tut mir leid. Het Deutsche volk is blind. Ze denken das alles gut komt.

ERNST: Zonder Sarah en haar hondjes en zonder het orkest van de familie Weiss hebben we er niets te zoeken. De directeur moet alle optredens in het Rijnland afzeggen.

SARAH: Dat doet hij nooit. Het circus heeft het geld hard nodig. En de show gaat ook door zonder dat ik met mijn hondjes optreed.

(Door de opening in de achterwand komt Claudette Servante op. Ze gaat stilletjes bij de woonwagen van Lieve zitten en jongleert wat met een paar ballen)

ERNST: Kijk zwijgzame Claudette is er ook.

(Claudette kijkt hem aan maar zegt niets)

KARL: Ich verstehe das. Een mens wil soms nur Ruhe.

ERNST: Ach, rust krijg je vanzelf als je dood bent.

KARL: Stimmt. De eeuwige Ruhe.

ERNST: En toch, Sarah, vind ik dat je mee moet op de tour door Duitsland.

SARAH: Zet het maar uit je hoofd, Ernst. Joden zijn daar niet welkom.

ERNST: Ze hoeven toch niet te weten dat je Joods bent? Je gaat gewoon onder een andere naam mee.

KARL: Ja, du noemt zichzelf Anna Zimmerman oder Katja Muller.

SARAH: Nooit. Ik heet Cohen en hoewel ik eigenlijk niks met mijn geloof doe ga ik het ook niet verloochenen.

ERNST: Dan gaan we maar niet naar Duitsland. We zeggen de directeur gewoon dat we weigeren.

SARAH: Alsof de directeur daar wakker van ligt. Hij neemt gewoon

een andere clown, acrobaat of dompteur aan. Nee, er is daar in het Rijnland geld te verdienen en dat laat de directeur niet lopen.

KARL: Was ein arschloch! Scheißker!!!

CLAUDETTE: Alles in dit circus draait pour l'argent. De grote liefde van notre directeur c'est ne pas le théâtre maar zijn bankrekening.

ERNST: Ach, hoor dat. Zwijgzame Claudette maakt nog geluid ook.

SARAH: Maar ze heeft wel gelijk.

KARL: Ich ga nach meine Tiere. Sie brauchen mich.

ERNST: Ik ben er ook weg van. Maar ik zeg je Sarah, zonder jou ga ik niet naar Duitsland.

(Ernst gaat zijn woonwagen binnen en Karl verlaat rechts (cour) het podium)

SARAH: Toch hartverwarmend dat de jongens zo met mijn lot begaan zijn.

CLAUDETTE: Geloof je dat zelf?

SARAH: Wat?

CLAUDETTE: Laat maar.

SARAH: Nee, ik wil het weten. Wat bedoel je?

CLAUDETTE: Mecs! Connards!

SARAH: Zo goed is mijn Frans niet, Claudette. Wat zeg je nou?

(Claudette zwijgt en jongleert verder. Vanaf linksachter (jardin) komt sterke man Gerard Kuipers op)

GERARD: Zo, de mooiste meisjes van het circus zijn er klaar voor zo te zien.

SARAH: Ach charmeur, dat zeg je tegen iedere vrouw.

GERARD: Ah, nou onderschat je me toch, Sarah. Ik geef iedere vrouw een compliment maar ik zeg niet tegen iedere vrouw dat ze mooi is.

SARAH: Dus toch een charmeur.

GERARD: Zit niet ieder mens op een aardig woord te wachten? Complimentje, schouderklopje, een aai over de bol, een glimlach, een warm woord.

SARAH: Stop maar, Gerard. Je hebt gelijk, ieder mens heeft

behoefte aan warmte.

GERARD: En liefde. De ware heb jij nog steeds niet gevonden, Sarah?

SARAH: De ware? Nou nee, niet echt. Maar als hij voor mijn deur staat dan zal ik hem binnenlaten.

GERARD: Natuurlijk, liefje. En hoe zit het met jou, Claudette? Loopt er ergens nog een adonis rond die jouw hart sneller laat kloppen?

CLAUDETTE: L'amour? Hou toch op. L'amour is voor dwazen. Imbéciles!

GERARD: Nou dat klinkt verzuurd. En dat voor zo'n mooie vrouw. Jij moet aan iedere vinger toch tien kerels kunnen krijgen.

CLAUDETTE: Mecs! Connards!

GERARD: Wat jij zegt al klinkt het niet al te vriendelijk.

SARAH: Maar hoe staat het met jouw liefdesleven, Gerard? Een sterke man zonder liefje dat is als een kerstboom zonder piek.

GERARD: Ach, het circusleven is mijn grote liefde. En wie neemt er genoeg om tweede viool te spelen?

SARAH: *(glimlachend)* Max Weiss van het orkest. Maar zonder gekheid. Het is toch opvallend hoeveel artiesten alleen wonen. Jij en Ernst en Karl. En Lieve en Claudette hier.

GERARD: En jijzelf natuurlijk. Haha, drie alleenstaande mannen en drie alleenstaande vrouwen. Moet ik nog meer zeggen? Dat kunnen drie mooie setjes worden.

CLAUDETTE: Mooi niet. Sans moi.

(Vanaf achter links (jardin) komt Mario op)

MARIO: Ciao, Gerardo. *(Tegen Sarah en Claudette)* Ciao belle ragazze.

SARAH: Daar hebben we nog zo'n charmeur.

MARIO: Si belle donna, charme zit ons Italianen in het bloed. Wij zijn voor de amore geboren.

SARAH: Zijn dat niet alle mensen, Mario?

MARIO: Si, si maar mannen uit Italië zijn speciale.

GERARD: Dat klopt, voor mannen uit Italië is er maar één vrouw en dat is hun moeder.

MARIO: Infatti, Geraldo. Mamma is de numero uno onder de

vrouwen. Niets kan tippen aan mamma.

(Sarah begint een beetje te snikken)

MARIO: Waarom jij hebben tranen, Sarah?

SARAH: *(zich herstellend)* Ach niets. Laat maar.

MARIO: No, no, no. Ik zien tranen en jij gaat Mario vertellen waarom er tranen zijn.

SARAH: Je had het over je moeder en toen moest ik aan mijn eigen moeder denken.

GERARD: Wat is er met je moeder, Sarah.

SARAH: Niks, tenminste dat denk ik. Maar ze is een Duitse en haar familie woont of beter gezegd woonde daar nog. Ze zijn allemaal gevlucht omdat ze er niet meer welkom zijn.

MARIO: Omdat ze ebreo zijn.

SARAH: Wat?

MARIO: Omdat ze Joods zijn.

SARAH: Ja, het lijkt erop dat we nergens meer welkom zijn. Duitsland met die Hitler voorop. Maar ook bij jullie in Italië kennen ze al beroepsverboden voor Joden.

MARIO: Ah, de fascisti met Mussolini. Ach die praat alleen maar een beetje met Hitler mee.

SARAH: Mijn moeder wil nu naar Amerika verhuizen met mijn twee jongste broertjes. Daar wonen twee zussen van haar ook al. Weg uit Europa.

GERARD: Ze hoeft toch niet te vluchten? Hier in Nederland heeft ze niks te vrezen.

CLAUDETTE: Stupide. Lezen jullie nooit un journal? Oostenrijk, Sudetenland en nu Polen. Wat denk je dat het volgende land wordt?

GERARD: Wij zijn neutraal dus Hitler zal ons met rust laten.

CLAUDETTE: Stupide, stupide, stupide.

MARIO: En ga je met je mamma mee naar America, Sarah?

SARAH: Welnee, hier in het circus ben ik thuis. Jullie zijn ook een klein beetje familie.

GERARD: Maar straks gaan we op tournee door Duitsland. Wat moet je dan als je Duitsland niet in mag?

SARAH: Ik weet het niet. Tijdelijk ander werk zoeken, denk ik.

MARIO: No, no. Zonder Sarah blijven we allemaal a casa. Geen Sarah, geen tour.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

TONEEL
UITGEVERIJ **INK**

“Samenspelen” is ons motto